

सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

मराठी विभाग

एम. ए. भाग - २

अभ्यासक्रम सत्र पध्दतीनुसार

अभ्यासक्रम वर्ष २०११-२०१२

:: अभ्यासक्रमाची वैशिष्ट्ये :-

- ०१) भाषेचे सामाजिक व वैज्ञानिक स्वरूप स्पष्ट व्हावे.
- ०२) भाषा, बोली, समाज आणि संस्कृती यांचे संबंध स्पष्ट व्हावेत.
- ०३) भाषा आणि साहित्याच्या भाषा वैज्ञानिक व समाज भाषा वैज्ञानिक दृष्टीकोनाने अभ्यास व्हावा.
- ०४) संस्कृतीची स्वरूप वैशिष्ट्ये विचारात घेवून महाराष्ट्राच्या संस्कृतीचा सर्वांगीण परिचय विद्यार्थ्यांना करून देणे.
- ०५) मराठी संस्कृतीचा अभ्यास साहित्याच्या आकलन आणि मूल्यमापनाला कसा उपयुक्त ठरतो हे विद्यार्थ्यांच्या निदर्शनास आणणे.
- ०६) आधुनिक मराठी वाङ्मय इतिहासातील स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील प्रमुख प्रवृत्ती, लेखक, साहित्यकृती यांचा अभ्यास करणे.
- ०७) कादंबरी या वाङ्मय प्रकाराचे स्वरूप विचारात घेवून वेगवेगळ्या कालखंडातील महत्त्वाच्या कादंबर्यांचा अभ्यास करणे.
- ०८) वास्तववादी कालखंडात साहित्याचा सामाजिकदृष्टीने केलेला अभ्यास महत्त्वपूर्ण ठरतो.
- ०९) सामाजिकदृष्टीने साहित्याचा अभ्यास कसा केला जातो हे परिचित करून देवून मराठीतील काही साहित्यकृतींचा अभ्यास विद्यार्थ्यांकडून करून घेणे.
- १०) जागतिकीकरणाच्या कालखंडात अनुवादाला अनन्यसाधारण महत्त्व प्राप्त झाल्यामुळे अनुवादाचा तात्त्विक आणि उपयोजित अभ्यास करणे.

सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

मराठी विभाग

एम. ए. भाग - २ साठी

(नवीन अभ्यासक्रम)

सत्र पध्दतीनुसार

:: प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी :-

अभ्यास वर्षे	:- २०१० - २०११.
परीक्षा	:- २०११
अभ्यासपत्रिका क्रमांक ५	:- मराठीचा भाषा वैज्ञानिक व समाजभाषा वैज्ञानिक अभ्यास
अभ्यासपत्रिका क्रमांक ६	:- मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी
अभ्यासपत्रिका क्रमांक ७	:- आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१९४५ ते २०००)

ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका :-

अभ्यासपत्रिका क्रमांक ८ (अ)	:- एका वाङ्मय प्रकाराचा अभ्यास : कादंबरी
अभ्यासपत्रिका क्रमांक ८ (ब)	:- साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास
अभ्यासपत्रिका क्रमांक ८ (क)	:- मध्ययुगीन व आधुनिक गद्य
अभ्यासपत्रिका क्रमांक ८ (ड)	:- अनुवाद : सिध्दांत व उपयोजन

वरील अभ्यासपत्रिकांचे, प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी पुढील प्रमाणे राहिल. तसेच प्रत्येक अभ्यासपत्रिका ५० गुणांची असेल.

सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

एम. ए. भाग - २ / मराठी

अभ्यासपत्रिका क्रमांक : ५

मराठीचा भाषा वैज्ञानिक व समाजभाषा वैज्ञानिक अभ्यास.

अभ्यासक्रमाची विभागणी

सत्र तृतीय

● प्रकरण पहिले :-

■ आधुनिक भाषाविज्ञानाचे स्वरूप व वाटचाल :-

- १) भाषाविज्ञानातील 'भाषा' आणि 'विज्ञान' या संकल्पना.
- २) भाषाभ्यास (Philology) आणि भाषाविज्ञान (Linguistics) यातील फरक.
- ३) सोल्यूर, ब्लूमफील्ड, चॉम्स्की यांचा भाषाविषयक विचार.

● प्रकरण दुसरे :-

■ भाषाविज्ञानाच्या अभ्यासपध्दती व इतर शास्त्रांशी संबंध :-

- १) ऐतिहासिक भाषाभ्यास पध्दती.
- २) वर्णनात्मक भाषाभ्यास पध्दती.
- ३) तुलनात्मक भाषाभ्यास पध्दती.
- ४) भाषाविज्ञान व समाजविज्ञान.
- ५) भाषाविज्ञान व मनोविज्ञान.
- ६) भाषाविज्ञान व बोलीभूगोल.

● प्रकरण तिसरे :-

■ मराठी भाषेची संरचना :-

- १) स्वनिमविचार
- २) स्वपिमविचार
- ३) वाक्यविचार
- ४) अर्थविचार

सत्र चौथे

● प्रकरण पहिले :-

■ प्रमाणभाषा व बोलीभाषा :-

- १) भाषा कुल संकल्पना व बोली.
- २) मराठीचे भाषा कुल.
- ३) मराठीचा भाषिक प्रदेश.
- ४) प्रमाणभाषा व बोली : संकल्पना, स्वरूप आणि परस्पर संबंध.
- ५) मराठीच्या बोलीचा परिचय : वऱ्हाडी बोली.

● प्रकरण दुसरे :-

■ मराठीवरील इतर भाषांचे प्रभाव :-

- १) भाषिक प्रभावाची संकल्पना.
- २) मराठीवरील द्राविडी भाषांचा प्रभाव (कन्नड, तेलगु, तमीळ वगैरे).
- ३) मराठीवरील फार्सी भाषेचा प्रभाव.
- ४) मराठीवरील हिंदी भाषेचा प्रभाव.
- ५) मराठीवरील इंग्रजी भाषेचा प्रभाव.
- ६) मराठी पारिभाषिक शब्द.
- ७) मराठी भाषेच्या उपयोजनातील व्याकरणाचे स्थान.

● प्रकरण तिसरे :-

■ समाज भाषाविज्ञानाचे स्वरूप :-

- १) भाषिक सापेक्षतावादाचा सिध्दांत - सपीर व्होर्प.
- २) डेलहाईम्सची 'संदेश वहन क्षमता' (Communicative Competence).
- ३) भाषिक भांडार व लघुक्षेत्र.
- ४) भाषाविज्ञान व समाजभाषाविज्ञान : फरक व सहसंबंध.
- ५) 'लबव' ची समाजभाषा वैज्ञानिक भूमिका (Labov).

● प्रकरण चौथे :-

■ भाषा आणि समाज :-

- १) भाषा आणि संस्कृती.
- २) भाषा आणि वर्णव्यवस्था व आर्थिक वर्ग व्यवस्था.
- ३) स्त्रियांची भाषा व पुरुषांची भाषा.
- ४) भाषकाची व्यक्तिगत विशिष्टता व त्याचा भाषिक व्यवहार.
(लिंग, वय, प्रदेश, शैक्षणिक दर्जा, सांस्कृतिकता इ.)
- ५) भाषा व राजकारण.
- ६) भाषेतील निषिद्धता.

:: संदर्भ ग्रंथ ::

- १) भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक संपा. स. ग. मालशे, अंजली सोमण,
हेमंत इनामदार
- २) आधुनिक भाषाविज्ञान : सिध्दांत आणि उपयोजन मिर्लीद मालशे
- ३) सुलभ भाषाविज्ञान द. दि. पुंडे
- ४) वैखरी अशोक केळकर
- ५) भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा गं. ब. ग्रामोपाध्ये
- ६) मराठीचा भाषिक अभ्यास मु. श्री. कानडे
- ७) मराठीचे वर्णनात्मक भाषाविज्ञान महेंद्र कदम
- ८) मराठी भाषा : उद्गम आणि विकास कृ. पां. कुलकर्णी
- ९) भाषा व संस्कृती ना. गो. कालेलकर
- १०) बोली व भूगोल ना. गो. कालेलकर
- ११) मराठी भाषेचे मूळ विश्वनाथ खैरे
- १२) अर्वाचीन मराठी रमेश धोंगडे
- १३) समाजभाषाविज्ञान रमेश वरखेडे
- १४) सामाजिक भाषाविज्ञान : कक्षा आणि विस्तार संपा. जयश्री पाटणकर
- १५) सामाजिक भाषाविज्ञान संपा. प्रभाकर जोशी, चारुता गोखले
- १६) भाषाकारण अविनाश बिनीवाले
- १७) प्रशासनिक मराठी यशोदा भागवत
- १८) भयंकर सुंदर मराठी भाषा द. दि. पुंडे
- १९) भाषा आणि जीवन (त्रैमासिक नियतकालिक, पुणे) संपा. प्र. ना. परांजपे

अभ्यासपत्रिका क्रमांक : ६

मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी.

सत्र तृतीय

- प्रकरण पहिले :-
  - १) संस्कृतीचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये, संस्कृती आणि साहित्याचा अनुबंध.
- प्रकरण दुसरे :-
  - १) महाराष्ट्राची प्रदेश व्याप्ती, नामकरण व मराठी संस्कृतीचा उगम.
- प्रकरण तिसरे :-
  - १) महाराष्ट्रातील संप्रदाय आणि साहित्यनिर्मिती.
(नाथ, महानुभव, वारकरी, वीरशैव, दत्त, समर्थ इ. संप्रदायाच्या अनुषंगाने)
- प्रकरण चौथे :-
  - १) महाराष्ट्रातील राजवटी, तत्कालीन संस्कृती आणि साहित्य.
(यादव, मोगल, मराठी राजवट)

सत्र चौथे

- प्रकरण पहिले :-

मराठी लोकसंस्कृती आणि मराठी संस्कृती

(कीर्तन, गोंधळ, जागरण, लोकगीते, लोककथा, तमाशा इ. लोककला प्रकारातून घडणाऱ्या लोकसंस्कृतीचे दर्शन)

- प्रकरण दुसरे :-

इंग्रजी राजवटीतील आधुनिक महाराष्ट्राची जडणघडण.

(इंग्रजी राजवटीतील बदल, शिक्षण, धर्म आणि समाज सुधारणाविषयक चळवळी व त्या अनुषंगिक साहित्यनिर्मिती)

- प्रकरण तिसरे :-

स्वातंत्र्योत्तर लोकशाही कालखंडातील राजकीय, सामाजिक, सांस्कृतिक व शैक्षणिक बदल.

- प्रकरण चौथे :-

आधुनिक महाराष्ट्राचे शिल्पकार.

(१) लोकहितवादी (गोपाळ हरि देशमुख).

(२) गोपाळ गणेश आगरकर.

(३) महात्मा ज्योतीराव फुले.

(४) राजर्षि शाहू महाराज.

(५) म. विठ्ठल रामजी शिंदे.

(६) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर.

(७) संत गाडगेबाबा.

(८) कर्मवीर भाऊराव पाटील.

(९) यशवंतराव चव्हाण.

:: संदर्भ ग्रंथ ::

१) मराठी संस्कृती	शेणोलिकर देशपांडे
२) मराठी संस्कृती	शं. बा. जोशी
३) महाराष्ट्र संस्कृतीचे तात्त्विक अधिष्ठान	द. ह. अग्निहोत्री
४) इहवादी संस्कृती शोध	श्रीपाल सबनीस
५) मराठी साहित्य : इतिहास आणि संस्कृती	वसंत आबाजी डहाके
६) महाराष्ट्र जीवन खंड १, २	गं. बा. सरदार
७) महाराष्ट्र संस्कृती	पु. ग. सहस्रबुध्दे
८) भारतीय तत्त्वज्ञान	श्रीनिवास दिक्षीत
९) महाराष्ट्राचा सांस्कृतिक इतिहास	शं. दा. पेंडसे
१०) पाच भक्ति संप्रदाय	र. रा. गोसावी
११) पाच संप्रदाय	व. रा. मोकाशी
१२) मराठ्यांच्या सत्तेचा उत्कर्ष	म. गो. रानडे
१३) संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती	गं. बा. सरदार
१४) मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी	गो. म. कुलकर्णी
१५) मराठी साहित्याचा सांस्कृतिक संदर्भ	रा. ग. जाधव
१६) वारकरी संप्रदाय उदय आणि विकास	भा. पं. बहिरट
१७) महाराष्ट्रातील समाज सुधारकांचा इतिहास	प्रा. भिडे, पाटील
१८) लोकसंस्कृतीचे उपासक	रा. चिं. ढेरे
१९) लोकसाहित्याचे अंतःप्रवाह	प्रभाकर मांडे
२०) भटके भाईबंद	पंढरीनाथ काळे
२१) वीरशैव व इतर धर्म आणि समाज	सूर्यकांत घुगरे
२२) प्राचीन मराठीच्या नवधारा	रा. चिं. ढेरे

अभ्यासपत्रिका क्रमांक : ७

सत्र तृतीय

आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ. स. १९४५ ते १९८०).

इ. स. १९४५ ते १९८० या कालखंडातील सामाजिक व सांस्कृतिक स्थित्यंतराच्या पार्श्वभूमीवर वाङ्मयनिर्मितीच्या प्रेरणा, प्रवृत्ती, वाङ्मय प्रकार, प्रवाह, महत्त्वाचे ग्रंथकार व त्यांच्या वाङ्मयकृतींच्या अनुषंगाने अभ्यास.

ललित गद्य, लघु निबंध, कथा, कादंबरी, नाटक, कविता, चरित्र व आत्मचरित्रे या वाङ्मय प्रकारांच्या अनुषंगाने अभ्यास तसेच स्वातंत्र्योत्तर कालातील वाङ्मयाचे विविध प्रवाह, नागर, ग्रामीण, दलित व स्त्रीवादी.

सत्र चौथे

इ. स. १९८० ते २००० या कालखंडातील सामाजिक व सांस्कृतिक स्थित्यंतराच्या पार्श्वभूमीवर वाङ्मयनिर्मितीच्या प्रेरणा, प्रवृत्ती, वाङ्मय प्रकार, प्रवाह, महत्त्वाचे ग्रंथकार व त्यांच्या वाङ्मयकृतींच्या अनुषंगाने अभ्यास.

ललित गद्य, लघु निबंध, कथा, कादंबरी, नाटक, कविता, चरित्र व आत्मचरित्रे या वाङ्मय प्रकारांच्या अनुषंगाने अभ्यास तसेच स्वातंत्र्योत्तर कालातील वाङ्मयाचे विविध प्रवाह, नागर, ग्रामीण, दलित व स्त्रीवादी.

:: संदर्भ ग्रंथ ::

- १) वाङ्मयेतिहासाची संकल्पना द. दि. पुंडे,
- २) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास संपा. गो. म. कुलकर्णी, व. दि. कुलकर्णी
(खंड ५ वा भाग १ व २)
- ३) मराठी साहित्य : प्रेरणा व स्वरूप संपा. गो. मा. पवार, म. द. हातकणगलेकर
पॉप्युलर प्रकाशन
- ४) प्रदक्षिणा : खंड १ ला आवृत्ती ६ वी कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन
- ५) प्रदक्षिणा : खंड २ रा आवृत्ती २ री कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन
- ६) ग्रामीण साहित्याचा इतिहास संपा. चंद्रकुमार नलगे
- ७) ग्रामीण कादंबरी डॉ. रविंद्र ठाकूर
- ८) दलित साहित्य : आजचे क्रांतीविज्ञान बाबुराव बागूल, बुद्धिष्ट पब्लिकेशन, नागपूर १९८१.
- ९) आंबेडकरी साहित्य यशवंत मनोहर
- १०) दलित साहित्य उद्गम आणि विकास डॉ. योगेंद्र मेश्राम
- ११) मराठी वाङ्मय : स्वातंत्र्योत्तर संदर्भ रा. ग. जाधव, प्रतिमा प्रकाशन
- १२) नववाङ्मयीन प्रवृत्ती आणि प्रमेये रा. ग. जाधव, प्रतिमा प्रकाशन
- १३) मराठी कथेची स्थितीगती अंजली सोमण
- १४) कवितेतील आधुनिकतावाद डॉ. केशव सट्टे
- १५) स्त्रीवादी साहित्यासमीक्षा डॉ. अश्विनी धोंगडे
- १६) मराठी साहित्य : इतिहास आणि संस्कृती वसंत आबाजी डहाके, पॉप्युलर प्रकाशन.

अभ्यासपत्रिका क्रमांक ८ (अ)

एका वाङ्मय प्रकाराचा अभ्यास : कादंबरी

सत्र तृतीय

१. कादंबरी :- एक वाङ्मय प्रकार, स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि बदलता रुपबंध
२. नेमलेल्या कादंबऱ्या :- १) मी ह. ना. आपटे
२) रणांगण विश्राम बेडेकर
३) माकडीचा माळ अण्णाभाऊ साठे

सत्र चौथे

२. नेमलेल्या कादंबऱ्या :- १) राडा भाऊ पाध्ये
२) गोतावळा आनंद यादव
३) बिठार (संक्षिप्त नवीन आवृत्ती) भालचंद्र नेमाडे
४) भंडारभोग राजन गवस
५) संभाजी विश्वास पाटील

:: संदर्भ ग्रंथ ::

१) मराठी कांदबरीचे पहिले शतक	कुसुमावती देशपांडे
२) प्रतिभासाधन	ना. सी. फडके
३) धार आणि काठ	नरहर कुरुंदकर
४) मराठी कादंबरीचा इतिहास	चंद्रकांत बांदेवडेकर
५) प्रदिक्षणा खंड २ रा	कॉन्टेनेंटल प्रकाशन
६) टीका स्वयंवर	भालचंद्र नेमाडे
७) कांदबरी आणि मराठी कादंबरी	उषा हस्तक
८) चांगदेव चतुष्टयासंबंधी	संपा. राजन गवस
९) अक्षरांचा श्रम केला	विलास सारंग
१०) कादंबरीविषयी	हरिश्चंद्र थोरात
११) कांदबरी समीक्षा	पंडित टापरे
१२) मराठी कांदबरीचे समाजशास्त्र	रवींद्र ठाकूर
१३) कादंबरी : सार आणि विस्तार	महेंद्र कदम
१४) प्रायोगिक कांदबरी	किशोर सानप

अभ्यासपत्रिका क्रमांक ८ (ब)

तृतीय सत्र

साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास

प्रकरण पहिले :- तात्त्विक विवेचन

साहित्याचा सामाजिक अभ्यास म्हणजे काय ? स्वरूप, व्याप्ती, हेतू आणि पध्दती सामाजिकता व कलामूल्ये यांचा संबंध

प्रकरण दुसरे :- लेखकनिष्ठ विचार

समाजाचा एक घटक म्हणून होणारी लेखकाच्या व्यक्तिमत्त्वाची घडण, मानसिक नैतिक व तत्वज्ञानात्मक व्यक्ती म्हणून लेखकाची सामाजिक भूमिका, त्याच्या व्यक्तिमत्त्वाचा साहित्यावर होणारा परिणाम लोकाश्रय व राजाश्रय.

प्रकरण तिसरे :- साहित्य कृतीनिष्ठ विचार

सामाजिक परिस्थिती व कलारूपे यांचा परस्परसंबंध कलारूपातील स्थित्यंतरे विविध वाङ्मय प्रकाराची निर्मिती व त्यामधील प्रयोगशीलता, सामाजिकता व शैली, भाषिक वैशिष्ट्ये, तंत्रात्मक प्रयोग, आशयविश्लेषण.

प्रकरण चौथे :- सामाजिक दृष्टिकोनातून पुढील साहित्यकृतींचा अभ्यास

१) शेतकऱ्याचा आसूड - म. जोतीराव फुले.

२) दिवस असे होते - वि. द. घाटे.

चौथे सत्र

प्रकरण पहिले

:- वाचकनिष्ठ विचार

वाचक आणि साहित्यक यांचा परस्पर संबंध, ऐतिहासिक विचार-सामाजिक व राजकीय परिस्थिती, आर्थिक परिस्थिती, वाचकप्रिय साहित्य, अभिरुचीविषयक प्रश्न

प्रकरण दुसरे

:- परिस्थितीनिष्ठ विचार

अ) सामाजिक प्रेरणा व वाङ्मय प्रेरणा

ब) राजकीय व वैचारिक चळवळी आणि साहित्य

प्रकरण तिसरे

:- सामाजिक दृष्टिकोनातून पुढील साहित्यकृतीचा अभ्यास

१) आनंदओवरी - दि. बा. मोकाशी

२) ऐसे कुणबी भूपाळ - भारत काळे

३) जोहड - सुरेखा शहा

:: संदर्भ ग्रंथ ::

१) साहित्याचा सामाजिक संदर्भ	रा. ग. जाधव
२) साहित्य आणि सामाजिक संदर्भ	अंजली सोमण
३) साहित्य आणि समाजजीवन	लालजी पेंडसे
४) जीवन व साहित्य	शरदचंद्र मुक्तिबोध
५) मध्ययुगीन धर्मकल्याण आणि मराठी संत	रा. रा. गाडगीळ
६) संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती	गं. बा. सरदार
७) साहित्यविचार आणि समाजचिंतन	संपा. भा. शं. भणगे
८) मार्क्सवाद आणि मराठी साहित्य	वि. स. जोग
९) मार्क्सवाद साहित्यविचार	के. रं. शिरवाडकर
१०) दलित साहित्य - वेदना आणि विद्रोह	भालचंद्र फडके
११) दलित साहित्याचे क्रांतीविज्ञान	बाबुराव बागुल
१२) परिवर्तनाच्या दिशा	जर्नादन वाघमारे
१३) साहित्यचिंतन	जर्नादन वाघमारे
१४) मराठी साहित्यातील स्पंदने	गो. म. कुलकर्णी
१५) अब्राहमणी साहित्याचे सौंदर्यशास्त्र	कॉ. शरद पाटील
१६) अभिरुची-नागर आणि ग्रामीण	गो. म. कुलकर्णी
१७) आस्थेचे प्रश्न	रंगनाथ पठारे
१८) सत्वाची भाषा	रंगनाथ पठारे
१९) साहित्यमुल्य आणि अभिरुची	गो. मा. पवार
२०) संत मंडळाचे सामाजिक कार्य	बा. र. सुंठणकर
२१) सर्जनशोध आणि लिहिता लेखक	विलास सारंग

अभ्यासपत्रिका क्रमांक ८ (क)

सत्र तृतीय

मध्ययुगीन व आधुनिक गद्य

नेमलेल्या साहित्यकृती पुढीलप्रमाणे

- १) लीळाचरित्र दर्शन :- संपा. जयंत कळके आणि शिवशंकर उपासे
- २) रघुनाथ यादव विरचित पानिपतची बखर :- संपादक डॉ. दादा गोरे

सत्र चौथे

नेमलेल्या साहित्यकृती पुढीलप्रमाणे

१) ब्राह्मण कन्या	श्रीधर व्यंकटेश केतकर
२) कृष्णा काठ	यशवंतराव चव्हाण
३) तुझ्यासह तुजविना	डॉ. आ. ह. साळुंखे

संदर्भ ग्रंथ

१) लीळाचरित्र	वि. भि. कोलते
२) बखर गद्य	र. वि. हेरवाडे
३) विविधांगी व्यक्तिमत्व	राम प्रधान
४) राजकारण आणि साहित्य	भा. ल. भोळे
५) केतकरी कांदबरी	दुर्गा भागवत

अभ्यासपत्रिका क्रमांक ८ (ड)

अनुवाद : सिध्दांत आणि उपयोजन

सत्र तृतीय

प्रकरण पहिले

:- अनुवादाचे स्वरूप

- १) अनुवादाचे महत्व
- २) अनुवादाचे स्वरूप
- ३) अनुवादाचे क्षेत्रे
- ४) अनुवादाच्या मर्यादा

प्रकरण दुसरे

:- अनुवाद शास्त्र आणि कला

- १) अनुवादयाचे शास्त्र (परिभाषा)
- २) अनुवादातील कलात्मकता
- ३) अनुवादाची सामाजिकता व सांस्कृतिकता
- ४) चांगल्या अनुवादाची तत्वे व अनुवादकाचे गुण
- ५) अनुवादातील समस्या

प्रकरण तिसरे

:- अनुवादाचे सिध्दांत

- १) प्रतिक सिध्दांत
- २) समतुल्य सिध्दांत

प्रकरण चौथे

:- अनुवादाचे घटक आणि प्रकार

- १) अनुवादाचे घटक : शब्द, पद, वाक्य, वाक्यबंध
- २) अनुवादाचे प्रकार
- ३) गद्य अनुवाद, पद्य अनुवाद - रूपांतर, स्वैर अनुवाद

सत्र चौथे

प्रकरण पहिले

:- अनुवादाची साधने

- १) शब्दकोश
- २) व्युत्पत्तीकोश
- ३) संकल्पनाकोश
- ४) संदर्भकोश
- ५) ज्ञानकोश
- ६) संस्कृतीकोश

प्रकरण दुसरे

:- अनुवादाचे उपयोजन

- १) कार्यालयीन भाषिक अनुवाद (पत्रव्यवहार)
- २) सामाजिक शास्त्रे आणि विज्ञानातील अनुवाद
- ३) ललित साहित्याचा अनुवाद

प्रकरण तिसरे

:- प्रत्यक्षानुवाद

- १) हिंदी - मराठी - हिंदी
- २) इंग्रजी - मराठी - इंग्रजी

:: संदर्भ ग्रंथ ::

१)	भाषांतर मीमांसा	संपादक कल्याण काळे, अंजली सोमण
२)	भाषांतर	सदा कऱ्हाडे
३)	भाषांतर : शास्त्र की कला	म. वि. फाटक, रजनी ठकार
४)	महाराष्ट्रीयांचे काव्य परीक्षण	श्री. व्यं. केतकर
५)	साहित्याची भाषा	भालचंद्र नेमाडे
६)	अक्षरांचा श्रम केला	विलास सारंग
७)	रंगभूमी : मराठीतील अनुवादीत नाटकांची	शोभा देशमुख
८)	अनुवाद सिध्दांत की रुपरेषा	डॉ. सुरेश कुमार
९)	अनुवाद की व्यावहारिक समस्याएँ	भोलानाथ तिवारी, ओमप्रकाश गाबा
१०)	अनुवाद चिंतन	अर्जून चव्हाण
११)	अनुवाद कला	भोलानाथ तिवारी
१२)	अनुवाद विज्ञान	(संपा.) नगेंद्र
१३)	After Pribal	Georje Stainer
१४)	Translation : A Tradition Craft	E. Yaccobson
१५)	Some Problems of Translation Theory and Practice	R. M. Bakaya
१६)	Modern Translation	E. S. Bates
१७)	Translation	M. A. K. Hallidy
१८)	Cultural and Linguistics Problems of Translation	H. C. Trivedi

सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

सत्र पध्दतीसाठी प्रश्नपत्रिका स्वरूप

● कला व ललित कला विद्याशाखा (भाषा विषय)

● बी. ए. भाग - २ / बी. कॉम. भाग - २

एम. ए. भाग - २

नमुना प्रश्नपत्रिका स्वरूप व गुणविभागणी

(w.e.f. June २०११)

वेळ : २ तास

मार्कस् : ५०

प्रश्न १ ला. बहुपर्यायी प्रश्न

(१०)

अ, ब, क, ड.

१.

२.

३.

४.

५.

६.

७.

८.

९.

१०.

प्रश्न २ रा थोडक्यात उत्तरे लिहा (६ पैकी ५)

(१०)

प्रश्न ३ रा लघुत्तरी प्रश्न (३ पैकी २)

(१०)

(मराठी, हिंदी, प्राकृत, उर्दू-पर्शियन, कन्नड या विषयाकरीता)

प्रश्न ३ रा (इंग्रजी आणि संस्कृत या विषयाकरीता)

अ) थोडक्यात उत्तरे लिहा

(३ पैकी २)

(६)

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा

(३ पैकी २)

(४)

प्रश्न ४ था दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)

(१०)

प्रश्न ५ वा दीर्घोत्तरी प्रश्न

(१०)

1. Structure of the courses :-

- A) Each paper of every subject for Arts, Social Sciences & Commerce Faculty shall be of 50 marks as resolved by the respective faculties and Academic Council.
- B) For Science Faculty subjects each paper shall be of 50 marks and practical for every subject shall be of 50 Marks as resolved in the faculty and Academic Council.
- C) For B. Pharmacy also the paper shall be of 50 marks for University examination. Internal marks will be given in the form of grades.
- D) For courses which were in semester pattern will have their original distribution already of marks for each paper.
- B) For the faculties of Education, Law, Engineering the course structure shall be as per the resolutions of the respective faculties and Academic Council.

2. Nature of question paper:

A) Nature of questions.

“20% Marks - objectives question” (**One mark each and multiple choice questions**)

“40% Marks - Short notes / Short answer type questions / Short Mathematical type questions/ Problems. (**2 to 5 Marks each**)

“40% Marks - Descriptive type questions / Long Mathematical type questions / Problems. (**6 to 10 Marks each**)

- B) Objective type question will be of multiple choice (MCQ) with four alternatives. This answer book will be collected in first 15 minutes for 10 marks and in first 30 minutes for 20 marks. Each objective question will carry one mark **each**.
  - C) Questions on any topic may be set in any type of question. All questions should be set in such a way that there should be permutation and combination of questions on all topics from the syllabus. As far as possible it should cover entire syllabus.
  - D) There will be only five questions in the question paper. All questions will be compulsory. There will be internal option (**40%**) and not overall option. **for questions 2 to 5.**
3. Practical Examination for B. Sc. I. will be conducted at the end of second semester.
4. Examination fees for semester Examination will be decided in the Board of Examinations.

The structures of all courses in all Faculties were approved and placed before the Academic Council. After considered deliberations and discussion it was decided not to convene a meeting of the Academic Council for the same matter as there is no deviation from any decision taken by Faculties and Academic Council. Nature of Question Paper approved by Hon. Vice Chancellor on behalf of the Academic Council.